

TABOR* izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri v da-umom naslednjega dne ter stane mesečno po pošti K 20-,-, na ino- semstvo K 40-,-, dostavljena na dom K 22-,-, prejeloma v upravi K 20-,-. Inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi: TABOR*, MARIBOR, Jurčičeva ulica šte. 4.

TABOR

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari- boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad- stropje. Telefon intern. št. 270. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, priložje, desno. Tele- fon št. 26. ŠHS poštnoekvoni re- zum št. 11.791.

Na naročila brez denarja se ne odira. — Rokopis se ne vrača.

Leto: III.

Maribor, torek 7. februarja 1922.

Številka: 30.

Propadanje našega Primorja.

Tik pred evropsko konferenco v Genovi je odstopila Bonomijska vlada. Italijanska politika preživlja novo kri- zo. Italija je starejša, že približno kon- solidirana država. Pogoste vladne kri- ze tedaj nimajo tistega značaja kot na- še. Jugoslavija je v podobnem položa- ju, kakor je bila Italija v času Cavour- ja. Pri nas so vladne krize naravni pre- tresljaji, posledica velikega izenačeva- nja raznovrstnih političnih in social- nih sil, v Italiji pa so pojav kronične narodne krize.

Italija ima življensko važna gospo- darska in socialna vprašanja. Te ne- urejene kipeče sile neprestano rujejo pod današnjo politično skorjo. Rimski državniiki večkrat le z velikanskim na- porom zamaše nevarne luknje in raz- pokline, da vsa ta kričeča naspotja ne vzburlumejo na dan. Mašila, ki se jih pri tem poslužujejo, so različna. Med nje spada tudi umetnost navduševati prebivalstvo. Italijan je po svojem tem- peramentu sangvinik. Ima živahno do- mišljijo, omamlja ga zunanjost, blešč. stil in fraza. Italijanski vladajoči krogi poznajo vse inese te umetnosti. Če se kje pojavi resen, premišljen nemir, so kje na delu ljudje, ki ga parirajo z bučnimi paradami, preslavami in če treba tudi s pretepi in požigi, a navse- zdanje se jim vendarle posreči presle- piti lakoverno in nestalno italijansko naravo ter jo navdušiti za kakšno lepo frazo.

Kadarkoli so v Primorju volitve, prinašajo italijanski nacionalistični listi navdušena poročila o zmagi »ita- lijanske kulture« v »osvoboje« dežel. Z vseni stilističnimi finesami, na ka- terih je italijanski jezik tako bogat, skušajo naslikati pomen teh »zmag« in na ta način izzvati v notranjosti Italije navdušenje za vladno in za režim. Itali- ja izgleda kot skrbna mati, ki zbira krog sebe dobre, dasiravno včasih po- redne otroke. Navsezadnje se dozdeva, da celo »si slavi« nimajo večje želje kot okleniti se naročja dobre matere. To slavnato navdušenje se širi po Italiji kakor ogenj po ameriški preriji; ni te- daj nobeno čudo, če tudi poštenemu, mlačljubnemu Italijanu vzkipi žolč, ko sliši, da Jugoslovenci neprestano zlada- mo in motimo to idilično družinsko srečo.

Zadnje občinske volitve so pokazale, da se v interesu tega obligatnega na- vdušenja, brej katerega ne more živeti pesniški temperament italijanskega meščana, potvarjajo volilni izidi in podaja italijanskemu zaledju zelo re- tutirana slika Julijske Benečije. Na tej sliki je skrbno zabrisana vsaka sled nasilja in brezpravja; pod krinko ita- lijanske kulture in hinavske priljublje- nosti se skriva ona polit. in družabna laž, v kateri je Italijan dosegel moj- strsko spretnost. Na ta način velik, da največji del prave italijanske javnosti ni poučen o dejanskih razmerah in sle- po veruje lepim fašistovskim gestam, ki v gubah rimske toge skrivajo stru- peno bodajo.

Toda ta umetnost ima vedno manjši nčnik. Ko je Italija zasedla slovensko Primorje, so Italijani in italijanski po- skakovali veselja. Ves svet se jim je zdel okinčan z rožami. Danes, po dobrih treh letih, ni več ne navduševanja ne rožnatih nadej. Grenko razočaranje je zasenčilo obraze. Kdo se danes na- vdušuje za Italijo? Kvečjemu peščica verižnikov in valutnih prekupčalcev, karabinierjev in pritepenih uradnikov. Domačin bodisi tega ali onega poklica že gleda z realnimi očmi na svoj polo- žaj. Italija ni dala »osvoboje« deci-

Obmejno-prometna pogajanja.

Pogajanja med Avstrijo in Jugoslavijo v Beogradu. — Clani avstrijske delegacije.

DKU Gradec, 6. febr. Že dolgo pripravljana in napovedana pogajanja glede končne ureditve obmejnega želez- niškega prometa med Avstrijo in Jugo- slavijo prično v najbližjih dneh v Beo- gradu. Pogajanj se z avstrijske strani vdeleže beograjski poslanik, legacijski svetnik Hoffinger kot predsednik, de- želnovladni svetnik dr. Neuwirth kot zastopnik deželnega centralnega urada za obmejno službo v Gradcu ter zastop- nika obmejnega prebivalstva, eksper- ta, deželni predsednik Kölbl in medic- nalni svetnik dr. Kamniker. Delegacija odpotuje iz Gradača preko Maribora v Beograd jutri popoldan. (Nemci se za pogajanja za ureditev obmejnega pro- meta z Jugoslavijo zelo zanimajo. Za-

nje je to nekako javno vprašanje, v ka- terem je poučena tudi javnost, posebno obmejna, tako da vsak kmet prav do- bro ve, kaj hoče in za kaj gre. Pri nas žal ni tako. Doslej nam vlada še ni po- jasnila, kakšne zahteve stavijo Avstrij- ci za vzpostavitev tega prometa, kakor nam tudi ni pojasnila, kakšno stališče misli zavzeti v tem vprašanju napram avstrijskim zahtevam. Kakor vidimo iz avstrijskega poročila o teh pogaja- njih, boste sodelovala pri njih tudi za- stopnika obmejnega avstrijskega pre- bivalstva, Kölbl in dr. Kamniker, z naše strani pa ni nič znanega, da bi se mislilo poklicati na konferenco kakega našega eksperta, zastopnika našega ob- mejnega prebivalstva. Op. ur.)

Spor z muslimani rešen.

TIP Beograd, 6. febr. Po daljših pogajanjih med demokrati in radikali na eni ter med muslimani na drugi strani se je končno dosegel sporazum glede izpolnitve muslimanskih zahtev, radi katerih sta njihova ministra poda-

la ostavko. Popustili so tako eni kakor drugi. Kako se bo rešilo vprašanje za- sedbe obeh mest muslimanskih mini- strov, še ni znano, verjetno pa je, da bo dr. Spahić še nadalje ostal trgovinski minister.

Zadnja seja washingtonske konference.

TIP London, 5. febr. »Times« po- ročajo iz Washingtona: V ponedeljek se bo vršila zadnja uradna seja raz- orožitvene konference, kateri bo pris- tovoval tudi predsednik Harding. Jav- nost pričakuje z zanimanjem njegov

govor, ker bo v njem podal pregled de- la konference. Na tej seji bodo govorili tudi državni tajnik Hughes ter zastop- niki vseh osmero držav, ki so se vdele- žile konference.

—0—

Sijajno uspel demokratski večer v Ptuj.

TIP Ptuj, 5. februarja. Demo- kratski večer, ki se je vršil sinoči v prostorih Narodnega doma, je sijajno uspel. Nepričakovano je prišel tudi minister n. r. g. dr. Vekoslav Kukovec, ki je govoril o koncentraciji naprednih elementov. Njegov govor je napravil globok vtis. Soglasno je bilo sprejeto stališče središke resolucije.

Novi papež izvoljen.

DKU Rim, 6. februarja ob 13. uri. (Stefani.) Iz sikstinske kapete dvigajo- či se beli dim oznanja, da je izvoljen nov papež.

DKU Rim, 6. februarja. (Stefani.) Kardinal Achilles Ratti je izvoljen za papeža. Novi papež si je nadel ime Pij XI.

Internacionalna socialistična kon- ferenca.

DKU Pariz, 5. februarja. Inter- nacionalna socialistična konferenca je sprejela predlog dr. Friedricha Ad- lerja, da se bodo splošne konference vseh treh eksekutivnih odborov v Lon- donu, na Dunaju in v Moskvi bavilo samo s praktičnimi vprašanji, ki se ti- čajo neposredno proletarijata. Sklenilo se je, da se sestanejo v ponedeljek ekse- kutivni odbori v Londonu in na Dunaju, da se posvetujejo glede skupne fron- te.

Stavka v Nemčiji.

DKU Berlin, 4. febr. Pruski pre- mogovni urad je zaplenil v berlinskem področju vse zaloge premoga in kuri- va, da ž njim preskrbi vsaj najvažnej- še obrate, ki so vsled železničarske stavke ostali brez premoga.

DKU Berlin, 5. febr. Mestni de- lavci so stopili v stavko, vsled česar po- čiva vse delo v mestni elektrarni in v vodovodu. Dobava plina je omejena na

minimum. Tudi cestna železnica je več- raj ob 22. uri ustavila obratovanje.

DKU Berlin, 5. febr. Glavno pre- stojništvo zveze obrtnikov je sklenilo v slučaju generalne stavke, da zapre vse obrtnje obrate ter tudi one, ki se bavijo z živili.

DKU Karlove Vari, 5. febr. Tudi v Badenskem je večeraj ponoči izbruhnila železničarska stavka. V gornjem in srednjem Badenskem je promet popol- noma ustavljen. Vspostavljeno pa je tehnično pomožno osebje.

Velika nesreča na Japonskem.

DKU New-York, 4. februarja. »Associated Press« poroča iz Tokia: Lavina je zasula kolodvor v Itoigani ter osební vlak, ki je stal ravno na kolodvoru, 110 oseb je ubitih ter mnogo ranjenih.

Podraženje tobaka na Madžarskem.

DKU Budimpešta, 5. februar- ja. Uradni list objavlja naredbo fi- nančnega ministrstva, s katero se zvi- šajo cene tobaka in tobačnih izdelkov za 50 odst.

Volitve novega papeža doslej brez- uspešne.

DKU Rim, 5. febr. Volitve, ki so se vršile danes ob 11.30 uri dop. in ob 17. uri popoldne v konklavu, so ostale brezuspešne.

Zita odnesla kronske dragulje.

TIP Praga, 5. februarja »Prager Presse« izve iz zanesljivega švicarske- ga vira, da je bivša cesarica Zita, ki je s svojo deco prispela na Funchalo na Madeiri, prinesla seboj iz Švice največ- ši del kronske dragulje, ki jih je grof Berchtold po cesarjevem naročilu še med vojno spravil na varno v Švi- co. Med temi dragocenostmi se nahaja tudi prosluli diamant, imenovan »Flo- rentinec«, ki ga zahteva italijanska vlada zase. Vrednost vseh teh dragoce- nosti se cení na 25 milijonov švicarskih frankov.

nič drugega kot par lepih fraz, bučnih parad in četo priseljencev. Vzela je pa mnogo, zelo mnogo:

Da bi dvignila lepe starodavne Be- netke, je upropastila moderni Trst, ki je imel še pred par leti vse izgleda za bodočnost.

Da bi pomagala Trstu, je ubila Reko — a usoda hoče, da propadata Trst in Reka.

Da bi dvignila vzhodno italijansko obalo, uničuje Liburnijo.

V zagrebški »Slov. Tribuni« je izšla te dni spomenica občin, zdravniških komisij, zdravnikov, hotelirjev itd. v Opatiji in Lovrani. V ti spomenici, na- slovljeni na »Al Governo Patrio« čita- mo: Naša zdravilišča stoje neposredno pred likvidacijo. Štiri vojna leta in tri leta zastoja, ki ga povzroča nedostaja- nje tujskega prometa in še vedno ne- rešeno vprašanje Reke, so pahnila Rivijero v takšno krizo, da stojimo pred skorajšnjo neizogibno ekonomsk- propastjo.

»Naši parki, obalni poti in kopali- šča so devastirana, instalacije javne higijene so razrušene, a naši največji hoteli in sanatoriji so na znotraj in na- zunaj skoraj popolnoma uničeni. Naši zdraviliščni kraji, s svojimi kolosalni- mi napravami nudijo obupno sliko. Na- deja, da se bo po vojni vrnilo staro živ- ljenje, se je izgubila izza treh let brez- plodnega čakanja. Prebivalstva se je oprijela splošna panika in ga prisilila, da zapuša te kraje. Vse se ponuja na prodaj: premičnine in nepremičnine in sicer po najnižjih cenah. Poslopja pro- dajejo celo po predvojni ceni, a po- hištvo za tretjino ali četrtino današnje vrednosti. Začelo se je s prodajo perila, a končuje se s prodajo nedokončanih velikih stavb, ki služijo kot stavbni material. Celotno obdelano kamenje z dvonadstropnih nedozidanih hiš se raz- bija v drobni prodec za posipanje cest. To strašno uničevanje raste od dne do dne...»

Tako se pritožujejo Italijani in nji- hovi pristaši z naše lepe Liburnije. — Danes še pošiljajo to kričečo obtožbo na naslov »Al Governo Patrio«; jutri najbrž ne bodo več. Podobni elegičen- ton se oglašja iz vrst italijanskih neod- rešencev v Trstu in Gorici, kadarkoli govorijo o gospodarskih vprašanjih. Ve- dno večje in mučnejše postaja to razo- čaranje. Ne bo dolgo, pa bo dobivalo velik političen pomen.

Zakaj vsa jadranska obala, ki jo je anektirala »mati Italija«, hiti k neiz- ogibni ekonomski propasti. Zaledje, od- rezano od svojega prirodnega ozemlja, visi žalostno kot amputirana roka, ki je »mati Italija« ne oživi nikdar več. Tu je potrebna regeneracija, treba je, da mrtva roka zraste z novim, narav- nejšim političnim in gospodarskim or- ganizmom. Ta organizem je samo in edino le — Jugoslavija.

Italijanstvo našega Primorja, osta- nek stare latinske kolonizacije, uspehi politične in gospodarske borbe med slo- vanskimi, germanskimi in italijanski- mi osvojevalci Jadrana, umira na čud- ni bolezni, ki se ji pravi: italijanski nacionalizem. Hkratu z ekonomskim propadanjem primorskih mest propa- dajo italijanski duh...

V ozadju pa vstaja naš kmečki na- rod, zdrav, jeklen, odporen. On bo vztrajal na svoji grudi, pa četudi se vsa mesta izpremenijo v razvaline. In ko bo tudi italijanska javnost izgubila svoje iluzije, ko ne bo nobenega netiva za navduševanje, nobenega poleta, no- benega interesa — mora nujno prii- dan poštenega obračuna med italijan- skim in jugoslovenskim narodom, ob- računa, ki bo poplačal vse usodopolne grehe današnje Italije...

Iz seje občinskega sveta.

Maribor, 4. februarja 1921.

V soboto ob 19. uri se je nadaljevala v pondeljek prekinjena seja občinskega sveta. Na dnevnem redu je bilo poročilo gospodarskega in finančnega odseka. Neka češka tvrdka namerava prenesti svojo tovarno za tekstilne izdelke v Maribor ter v ta namen nakupiti prostor pri Križevem dvoru. Ker pa je po gradbenem načrtu mesta ta prostor določen za stanovanjske hiše, je prosila tvrdka za izpremembo gradbenega načrta in za prepustitev za ulice določenega prostora v izmeri 2833 kub. metrov, ki je last občine. Dr. Verstovšek (SLS) je imel pomisleke, češ, da se mesto ne bo moglo razvijati, če bo na tem prostoru zgrajena tovarna; to je seveda brezpomembno, ker je v Križevem dvoru že itak tovarna in prostor tik ob železnici tudi ni za stanovanja primeren. Za dr. Verstovškom jo je primahal še g. poslanec Žebot, ki se je najbrže v Beogradu navzel opozicijskega duha ter energično protestiral, da občinski svet prodaja občinski svet. Poslušalci so buknili v smeh, ker sploh ne gre za občinsko last, temveč je prostor, ki ga namerava tovarna kupiti, last Reiserja in Kobija. G. Žebot se je tako razhudil, da je obč. svet, g. dr. Serbec konstatiral, da je izgovor, odkar je postal poslanec, vse manire. Gospod župan je opozarjal, kako važno je za mesto, če si pridobi tako velikega davkoplačevalca, ne glede na sam razvoj mesta. To seveda klerikalcev ni motilo, da ne bi napadali demokrate, češ, da ščitijo veliki kapital. In zopet se je razkoračil g. Žebot, ki je začel tako razsajati, da ga je moral gospod župan z zvonceem pozvati k dostojnosti. Končno se je sklenilo, da se prepusti tvrdki prostor, ki ga je občina dobila od Reiserja zastoj, za polovico cene, ki jo bo plačal zasebnim lastnikom. Prošnja uradnika Josipa Majhe na za nakup stavbišča v Samostanski ulici se je odklonila, ker stoji na tem prostoru še vojaška baraka. Antonu Jugu se proda 46 kvadratnih metrov občinskega sveta, ki leži ob njegovem posestvu in je za občino brez koristi. Prošnja Karla Goleša za nakup zemljišča v Melju se odklonila, ker bo prostor občina sama rabila. Tvrdki »Drava« se je dovolilo parceliranje stavbišča v Kopitarjevi ulici. Policijski komisariat je prosil za popravilo in za razkuženje policijskih zaporov (hotel »Graf«), ki so v res žalostnem stanju. Zaperi so mokri, nezračni, polni golazni. Obč. svet je sklenil, da da takoj na razpolago desinfektor; glede splošnega popravila pa se zadeva v svrhu proračuna stroškov preloži. Davek na avtomobile se je z enim glasom večine (SLS in JSDS) zvišal na 1000 o. o. 1500 din.

Popravila vozov mestnega pogrebnege zavoda se ponovno razpišejo, ker občinskemu svetniku g. Žebotu ni

Stekleno mesto v bodočnosti.

Malokateri predmet je na svetu tako zanimiv kot je ono neizmerno polje, katero imenujemo s kratko besedo znanost. Človek ki se začne poglobljati v znanost pozabi takorekoč na vse drugo okoli sebe. Vedno slišimo kakšne burke o raztresenih profesorjih, katerih misli tako blodi po skrivnostnih potih znanosti, da ne vidijo več današnjega dne. Burke so seveda pretirane, ker ni res, da je neki profesor bil tako raztresen, da je luč položil v posteljo, sam sebe pa ugasnil, nekaj podlage pa imajo.

Človeška znanost je sijajno napredovala v poslednjih sto letih. Večkrat pravi človek sam pri sebi: »Kakšnega vraga so ljudje neki prej počenjali na svetu? Skozi tisočletja niso producirali nič drugega kot nekaj pisateljskih in pešniških proizvodov in velik kup stik pa podobnih umetnin, ki kljub vsej svoji veliki vrednosti nimajo za svet prav nikakega pomena? Kaj nam na pr. koristijo Rafaelove slike, ki krasijo stene muzejev in morda kako sobo milijonarja. In približno nekaj podobnega je z vsemi produkti davne preteklosti. Kako vse drugače bi obentili, če bi ljudje nenadoma pozabili, kako se izde-

bilo po godu, da izvrši delo Slov. obrtno društvo. Za shrambo občinskih vozov za izvoz fekalij in škropilnih vozov se zgradi nova baraka, ker je dosedanje prostore zasedlo mestno električno podjetje. Na predlog pokrajinske uprave se zviša obč. davek na prenočišča na 30 odst. Klavnica prosi za dovoljenje, da sme v lastni režiji zgraditi svinjske hleve. Cena ledu se zniža od 20 K na 12 do 14 kron. V dravskem kopališču se bodo izvršila pri sedanjem ugodnem stanju vode potrebna popravila. Oskrbnišnica je prosila za dostavo desinfektorja; prošnji se bo ugodilo, čim bo desinfektor popravljen. Prošnja finanč. ravnateljstva za nagrado uradnikom za pobiranje občinskih doklad, se v svrhu informacij začasno odkloni. Za razsvetljavo meljskega in magdalenskega predmestja se dovoli popravilo 19 luči. Gostilničarju Očkažu na Teznu se dovoli dobava vode iz mestnega vodovoda. Svoječasni predlog NSS, da se najpremešči izvoški iz Grajskega irga na Trg svobode, se odkloni, ker Trg svobode ni tlakovan. Mestnim uslužbenecem se dovoli v mestnem kopališču isti popust, kakor ga imajo državni uslužbeneci. Glede mestne aprovizacije se je ves občinski svet strinjal s tem, da je treba nekaj ukreniti. Tozadevnemu odseku, ki je poročal, da ni mogoče ničesar doseči, se je naročilo, da vprašanje ponovno prouči in stavi konkretne predloge.

Vsenemške fantazije!

V Nemčiji je izšla zadnja leta cela vrsta knjig, katere preveva stari duh pangermanistično-militaristične Pruske, duh, ki je triumfiral med vojno in katerega ni mogel uničiti niti strašen nemški poraz na bojiščih. Ta literatura se širi v stotisočih izvodih med ljudstvom. Bivši major Solf je izdal brošuro »Leta 1934. vstajenje Nemčije«. Solf razvija misel o tajni organizaciji za preobrat v Nemčiji, katera bi imela cilj: maščevati se nad Francijo. V Nemčiji obstoja »Klub der Harmlosen«. V vsaki stroki znanosti in tehniki delujejo zaupniki na iznajdbah novih vojnihi pripomočkov. Nek slavni fizik je iznašel vrsto žarkov, s katerimi se lahko povzroči na gotovo daljavo eksplozija vseh municijskih zalog. Pogamežni deli tega aparata se izdelujejo v tovarnah pod pretvezo, da služijo za kino. Vse deluje za veliki trenutek osvobodjenja. Narod zahteva kaizerja. Ko pride ta dan, bodo sfrčale v zrak vse sovražne ladje v Kielu in francoska poslatništva na nemški zemlji. Solfov spis vsebuje celo vrsto načrtov za to akcijo. Predgovor je spisal znani polkovnik Bauer.

Neki Fechner je velik skeptik in se ne opaja z iluzijo, da bi se mogla Nemčija osvoboditi z lastno močjo. V svoji knjigi se je oprijel druge iluzije, ki je še gorostasnejša. Nemčijo (namreč kaizersko) bo osvobodila — Japonska.

luje električno silo! Kaj bi svet počel, če bi izginili parni stroji, telefon, moderni tiskarski stroji, kinematografi in podobni sadovi modernih dni! Skoro misliti si ne moremo, kakšne bi bile posledice in vendar vemo, da se vsega tega ni poznalo — vsaj praktično ne — pred sto leti. Še živijo nekateri ljudje, ki niso našli ničesar tega, ko so se po rodili na ta svet.

Ko opazujemo vse te trumfe znanosti, pa nam pride na misel: Koliko bo še znanost dosegla? Kaj bodo videli in uživali ljudje v bodočih sto letih in pozneje, kar ni dano nam? In začnemo prorokovati, napovedujemo to in ono, ena stvar je bolj fantastična nego druga. Dobe se verniki v taka prerokovanja, toda še več jih je, ki dvomijo. Toda dvomiljenci so bili na svetu vedno in menda bodo vedno. Francoski pisatelj Julij Verne, ki se je rodil pred 93. leti je pisal znanstvene povesti. Bujno fantazijo je imel in čudeže je prerokoval, toda njegove »sanje«, kot so jih njegovi sodobniki imenovali, so postale pogostoma prava resnica. Opisal je na pr. jeklen podvodni čoln, katerega pogonja elektrika naprež, katerega bo razsvetljevala elektrika in — danes je tak čoln skoro do pičice izvršen. Verne je umrl pred šestnajstimi leti in škoda je, ker ni dočkal današnjega

Japonska in Kitajska boste stopile v čvrsto zvezo z geslom: »Azija Azijatom«. Čez 10 let bo ta zveza tako močna, da se bo lahko Azija uprla Evropi. Na Kitajskem so na delu »tajne moči«. Med vrstami izveš, da so te moči pravzaprav nemški agenti, ki jih ne morejo zaslediti niti najzvišjeji francoski špijoni. Nekega dne se bo predsednik kitajske republike zahvalil in na njegovo mesto bo stopil tajinstveno cesar iz Han-dinastije. Vsa država bo na njegovi strani. Peščice republikancev se bo napravilo neškodljivo. Kitajsko-japonske čete bodo vkorakale v Tonking in uničile vzhodnoazijsko francosko mornarico. Azijska zveza narodov bo osvobodila Indijo in izčistila vso Azijo. Slabo postopanje z Mongoli v Avstraliji bo povzročilo novo vojno. Avstralska mornarica bo uničena; Avstralijo okupira Japonska. Egipt bo osvobojen ob istem času. Tako bodo vse angleške in francoske kolonije prešle v oblast azijske Zveze narodov. G. Fechner milostno dopušča, da še ostanejo ameriške in holandske kolonije (ameriške zaradi dolarjev, holandske pa menda kaizerju na ljubo!). Japonska bo stopila v zvezo z Mehiko in reorganizirala njeno armado. Kitajska bo zahtevala, da vse evropske države, ki nimajo svojih kolonij, proglase nevtralnost. Antanta bo postavila ob Baltu in Balkanu močne armade, da varujejo Evropo pred poplavo od vzhoda. Toda vzhodne armade bodo korakale čez Sibirijo, Turkestan in zavezniško Turčijo in pobile zavezniške vojske ob Baltu in na Balkanu. Zasedle bodo Severno Italijo, Francijo, Belgijo, Češkoslovaško, Švico in Poljsko. Od Nemčije bodo zahtevale, da svojo armado pridruži vzhodnim zmagovalcem. Prebivalstvo zasedenih držav bodo zaslužnili. Nemčija pa bo dobila Kongo in vzhodno Afriko. Nemčija bo raztegnila svoje meje. Ker se bo Rusija združila s Kitajsko, bo nemška meja tekla pri Brest-Litovskem, na zapadu pa ob Sommi.

Iz tega je razvidno, da bi se Nemec zvezal če treba z vragom, samo da ostane — »Herrenvolk«. Zanimivo je, da se ta knjiga prištevja med resno literaturo, dasiravno spada v oddelek za mladinske pravljice.

Dočim pacifistični spisi izhajajo v Nemčiji z malo naklado, je dosegla knjiga Autentitha »Die drei kommenden Kriege« (»Tri bodoče vojne«) že 220.000 izvodov. Pisec razmišlja sedanje mednarodno stanje in sklepa: Anglija ima na vzhodu dva nepomirljiva nasprotnika: Ameriko in Japonsko. Prva vojna bo, da bo Anglija s pomočjo ostalih zaveznikov napadla Ameriko in Japonsko. Nemčija bo za vojno proti Japonski dobavljala municijo. Pišec veruje, da bo Anglija premagala Japonsko, na to pa tudi Ameriko. Toda sedaj se začne svetovna vojna: belih proti rumenim. Nemčija se bo v tej vojni zelo razširila. (Avtor ne pove, kako! Najbrž si zamišlja angleško-

časa, opazil bi kako se njegove »sanje« lepo uresničujejo.

Eno podobnih prerokovanj nudi ta razprava. Tiče se samo enega vprašanja — bodočnosti današnjih mest. Kako bodo izgledala velika mesta v bodočnosti, kako se bo odpravilo velike nedostatk, katere imajo, kako bo mogoče napraviti življenje v mestih udobnejše in srečnejše itd.? Takih vprašanj je vse polno in vse polno je tudi odgovorov, kajti vsak človek vidi bodočnost nekoliko drugačno. V naslednjem je eden opisov bodočnosti jutrajšnjega mesta.

Umetna svetloba in toplota je omogočila človeku živeti v velikih modernih mestih. Če bi človek ne znal napraviti sam toplote in svetlobe, bi se moral umakniti znova v tropične dežele, odkoder je prišel. Svetloba in toplota — to sta dve stvari, kateri mora človek imeti, če hoče korakati navzgor. Toda kljub temu, da smo si ta dva elementa podvrgli, še vedno ni dovolj. Po mestih poznano še vedno mrzel veter, ki reže človeka na ulici kot britev, zima naloži včasih po ulicah snega, da obstane ves poulični promet. Ali je res nemogoče, da bi vladala v vseh mestih taka prijetna klima kot v južni Californiji? Ali bi ne mogla znanost rešiti takega vprašanja? Mogoče je in znanstveniki

nemško zvezo na pangermanski bazi, pa sam ne veruje svojim mislim). Končno bo ta, da se bo Nemčija razlila čez jugovzhod Evrope in dosegla zvezo Berlin—Bagdad.

Take in podobne fantazije čita nemška javnost. Tisočim in tisočim od bismarckovega duha zastrupljenim ljudem imponirajo velike bolj bojni načrti o svetovni moči nemštva, kakor pacifistični načrti o sporazumu narodov in njih napredku v smeri človečnosti. Pangermanizem še nadalje zastruplja, tudi če so njegove kapljice redkejše in previdnejše.

Socijalna politika.

Vzroki rudarske stavke na Češkem. Na Češkem je izbruhnila velikanska rudarska stavka, 150 tisoč rudarjev je zapustilo delo. O vzrokih te nove socijalne krize, ki je zadela češkoslovaško republiko, piše v sobotni številki »N. Listov« znani narodnogospodarski strokovnjak dr. Fr. Fousek in sklepa: »Rudarji cele republike se pravzaprav bore za interese severnočeških rudarjev, zakaj na Ostravi je skoraj že prišlo do sporazuma. Mnogo severnočeških premogovnikov je danes pasivnih, njihov premog je slab in manjvreden, zato se slabo prodaja. Lastniki tamošnjih premogovnikov bi radi izboljšali rentabiliteto s povišanjem cen. Temu se pa upira gospodarska logika in tudi vsa javnost. Vlada je hotela posredovati in je ponujala, da bi doplačevala na pasivne premogovnike. Tudi to ne gre. Prenehali smo doplačevati na moko in sedaj naj začnemo doplačevati na premog! Rudarji pa zahtevajo, da se sedanje mezde ne smejo izpremeniti, oziroma, da se bodo ravnale po cenah življenjskih potrebščin. To stališče je v dobi, ko se vracamo k normalnim gospodarskim razmeram, nevzdržno. Izgleda, da rudarji še vedno mislijo kakor v vojnem času. V današnji dobi mora odločevati o cenah in o mezdah situacija na trgu in šele v drugi vrsti cene življenjskih potrebščin. Podjetje lahko plačuje visoke mezde le tedaj, če to dopušča položaj produkcije. Če se zmanjšajo pridelovalni in prodajalni stroški, bo to vplivalo tudi na cene ostalih izdelkov, tako da bi ravno rudarji lahko mnogo doprinesli k splošnemu in trajnemu znižanju cen, ki bi bilo v korist njim samim in v korist vsemu ostalemu prebivalstvu. Rudarji morajo postati pionirji nižjih cen, zakaj znižanje dragine se mora začeti pri veliki produkciji, ne smejo pa zastopati gospodarske ideologije, ki je veljala v vojnem času in ki je s stališča produkcije in njene pocenitve reakcijskono in monopolistično. V današnjem konfliktu ne gre za boj rudarjev s premogovnimi posestniki, marveč za to, ali bomo lahko pocenili produkcijo, omogočili konzumentu znomo življenje, za to, ali bomo ohranili izvoz in zaposlenost ostalega industrijskega delavstva, za to, ali hočemo konsolidacijo in mirovno delo ali ga nočemo!«

se že pečajo s tem problemom. Posledica tega bo, da bo jutrišnje mesto manj podobno današnjemu kot je danes zulkaftrsk anaselnina v Newyorku, Parizu ali Londonu.

Bodoče mesto bo stekleno — predstavljal bo velikanski stekleni hrib, podoben polkrogli, ki se bo dvigal iz ravnine, kakor da poziva naravo, če se upa tudi ona napraviti kaj takega. In vendar, ta velikanska steklena kupola, ki bo pokrivala mesto, bo priproste konstrukcije. Zgrajena bo potom take metode kot je na pr. uporabljajo Eskimoi, ko gradijo svoj »iglu«. En kos leda položijo oni vrhu drugega, zgrade poslopje, špranje se polije z vodo, ki smrzne in hiša je za zimski čas taka, da ni treba boljša. Bodoč zidar mesta ne bo rabil ledu temveč izbrušene kose stekla, kateri bodo s posebnim prozornim cementom prilepljeni skupaj. Visoki močni in krasno izdelani stebri bodo nosili velikansko stekleno kupolo nad seboj. In deli kupole bodo urejeni tako, da se jih bo dalo z lahkoto zamenjati, ali prilagoditi zraven še druge, če bi se mesto širilo. Pravilno izdelano steklo je silno močno, tako da se v bodoče ne bo rabilo kaknega posebnega jeklenega ogrodja, ki bi branilo svetlobi dostop. Mesto bo predstavljalo očarljivo krasen cvetličniak!

Zanimivosti.

Čudne navade velikih mož. — Katere violine so boljše — stare ali moderne? Nova navada v Berlinu.

Julij Cezar, vladar velikega cesarstva in eden najmogočnejših mož svojega časa, je bil plešast in jako občutljiv radi tega dejstva. Reče je tako tugoval, ker se mu je glava spreminjala v polno luno, da je zbolel od žalosti. Ko je zvedel, da je ni več pomoči — »Elsafluida« namreč še niso poznali tedaj! — je ukazal, da se mu napravi zlato krono, ki bo dovolj velika, da pokrije vso plešo. To krono je potem nosil ob vsaki slavnostni priliki, čeprav mu je prizadela obilo bolečin. — Danijel Webster je imel čudno navado, da je barval glave svojih krav. Uboge živali so kak dan imele rdeče glave, drugi dan modre, tretji dan jih je že prepleškal z zeleno. Novost tega ga je tako zabavala, da je ob vsakem prostem času vzel posodo z barvo in čopič in se podal da prenove »obraz« svojim rogoglavkam. Nešteto krat se je do solz nasmejal začudenim obrazom svojih prijateljev, ko so zrl čudne živali. — Napoleon se je v prostem času mučil s sestavljanjem »ključavnic« in podobnih »ugank« iz žice in drugih podobščin. Po cele ure je včasih prešel in se mučil, da izgotovi kako stvar tako spretno, da je ne bodo mogli njegovi prijatelji rešiti. Umevno je, da se je pogostoma našel kdo, ki je uganil tako razumljivo, pa se je le navidezno mučil, da tako razveseli Napoleona. Slednji je pa trdil, da so take igrice najboljša stvar za odpočitek trudnim možganom. — Ruski car Peter Veliki je bil najbolj srečen, kadar ga je kdo prepečeval okoli v samokolnici. Trdil je, da je taka vožnja najprijetnejša. Kadar se je po kampanji povrnil domov v številnem spremstvu, je takoj naročil, da pripravijo samokolnice. Pa so posedli v nje visoki gospodje s cilindri na glavah in lakaji so jih prepečevali sem in tje. Večkrat je obiskal v taki »kočiji« tudi velika mesta. — Viljem Osvajalec je kazal divjaško mrav. Nobena stvar mu ni dala toliko »užitka« kot pogled na pasji boj. Da se mu ljudje prikupijo, so mu od vseh strani dežele pošiljali najdivnejše pse. Od teh je potem izbral najsičnejše in najdivnejše in jih spustil potem v obzidan prostor ter opazoval njihov boj po cele ure. V njem se je poznalo pristno nemško svojstvo — divjaštvo in nasladi nad krvjo. — Jurij Washington, ameriški general in pozneje prvi ameriški predsednik, je imel veliko veselje z vzgajanjem in dresiranjem mladili lisic. Lov na lisice je zelo ljubil. Mlade živali je vzel domov in jih naučil raznih spretnosti, da je z njimi potem razveselil svoje prijatelje. — Francis Bacon je bil tak ljubitelj lepih oblek, da je bil vsak prosti čas porabil samo s študiranjem novih krojev. Tekom svojega

časa je napravil več kot 1200 načrtov za razne obleke in nekateri od teh so bili zelo smešni. Ako ni mogel dobiti nobenega prijatelja, da bi oblekel njegovo obleko, je našel število ljudi, katerim je plačal, da so se oblekli v tiste groteskne kostume in paradirali po cestah v občen smeh ljudi in v njegovo veliko zabavo. — Predsednik Cleveland je imel navado barvati otroške igrače in razne dele svojega pohištva, katero je včasih povsem pokvaril. Včasih je v krogu malčkov iz Bele hiše presedel po cele ure ter jim barval igrače z najživahnejšimi barvami. — Znameniti ameriški pisatelj Fenimore Cooper, ki je spisal krasno delo »Vohun« (The Spy), prevedeno v slovenščino poleg mnogih drugih spisov, ni nikdar mogel pisati, če ni zvečel pri »m guntja«. Kadar so tobakarji sužnji tobaka, tako je bil on suženj »guntja«. Kupil ga je navadno po deset funtov skupaj. — Chateaubriand je svoja dela vedno diktiral bosonog. Elegantly opravljen je korakal gori in doli po preprogi v svoji sobi čisto bos in narekoval. — Skladatelj Gluck je komponiral samo zunaj na svežem zraku. Kadar ga je obšel duh glasbe, je zavlekel svoj klavir na trato pred hišo in tam zlagal lepe harmonične skladbe. — Bossuet je vedno delal z vročo brisačo tesno ovito okoli glave. Balzac je bil vselej oblečen v meniški halji, kadar je pisal svoja znamenita dela. Gautier je nosil škrlatni plašč, Milton pa rjavega. — Kadar je Lord Derby prijel v roke pero, da piše, je vedno zibal v žganju namočene črešnje. Brez njih ni mogel pisati. Kadar je pa pisal Byron, je moral jesti znane podzemne gobe gonoljke.

Cesar bi človek ne verjel, je resnica. Vedno slišimo o krasnem glasu violin, katere so izgotovili pred par sto leti italijanski mojstri. Pripoveduje se nam, da so v vseli ozirih boljše, kot najboljše moderne. Da se dožene, če je to res, so napravili nedavno v Parizu zanimivo poskušnjo. Izbrali so šest najboljših starih violin in šest najboljših modernih. Med starimi instrumenti so bili izdelki Stradivarija, Guadagninija in Amatija. — Vseh dvanajst violin je bilo numeriranih in glasovale so je, po kakem redu bodo igrane. Nihče drugi ni vedel po kakem redu bodo igrane kot v to izvoljeni odbor. Izbralo se je skupino priznanih violinistov, ki so morali zaporedoma igrati na vsaki violini v temi, tako, da niso nič vedeli, katere vrste violino imajo v roki. Občinstvo se je istotako nahajalo v temi, godbo je slišalo, violine pa ni videlo. Omeniti je treba, da je bilo občinstvo sestavljeno iz samih glasbenikov in glasbenih kritikov. Ti poslednji so potem volili za vsak posamezni instrument. Ko je bilo preiskave konec, se je pogledalo rezultat. Moderne violine so zmagale popolnoma in tako dokazale, da so v vseh ozirih boljše kot mnogo hvaljeni italijanski umotvori.

Množina je zadoščala povsem. V slučaju da bi pa zdravniški preiskusi dognali, da človek ne dobiva zadostne množine kisika, se istega takoj pošlje iz velikih tenkov pod zemljo skozi dovajalne zračne cevi.

Tovarne, ki so prej kazile mesto, se nahajajo sedaj oddaljene. Tudi v teh je opaziti radikalno izpremembo. Vse je preskrbljeno za človeško varnost, povsod največja čistota. Delo opravljajo večinoma stroji, katere človek le nadzira. Krasno je. To ni več delo, to je počitek! Nemogoče je popisati, kako veliko se razlikujejo današnje tovarne od nekdanjih mučilnic in znojilnic, katere so se nahajale na svetu za časa velike svetovne vojne in mnogo let pozneje. Tedaj so se nahajale vpreženi k strojem človeški sužnji, danes so prosti ljudje, ki poznajo svojo dolžnost. Seveda tedaj je bila človeška družba vse drugačna nego je danes. Tedaj je bil slavljen sužnjedržec, suženj pa zaniževan. Kako čudno se nam to zdaj čuti — oni, ki je delal, je bil zaniževan, tisti, ki ni delal in le živel na »malo« delujočih, je bil slavljen in spoštovan. — Kdo si more predstavljati večjo beda stoč? Kaj bi se neki zgodilo danes? Veliko, ki bi se drznili živeti od truda drugih! Sicer je pa sploh abotno misliti na tako možnost v takem popolnem družabnem redu kot ga imamo.

Od začetka sedanjega časa je življenje v Berlinu postalo neumljeno drago. Vseobča beda je prisilila Berlinčane, da so se oprijeli jako nove mode: v slučaju pogreba, krsta ali celo poroke se pošlje klobuk okoli poznanih in nabira darove, da se pomaga poplačati velikanske stroške, ki ob takih slučajih nastanejo.

Ako se pripetijo smrt kakoga uslužbenca v kakem uradnem poslopiju, se takoj zabeleži imena vseh drugih uradnikov in uslužbencev tam, nakar se kolekta pri vseh in vsaki prispeva. Kadar umre kdo v veliki najem. hiši, se nabira prispevke pri vseh družinah, ki stanejejo v tisti hiši. Če se smrt primeri v okolici mesta, se gre pobirati prispevke v vse bližnje hiše.

Isto se godi v slučaju bolezni in kakor rečeno v slučaju krstov in tudi porok.

Roparski umor pri Ptuj.

V soboto popoldan so našli v njegovi trgovini v Budini pri Ptuj umorjenega in oropana 36letnega trgovca z žitom Riharda Rosenberga. Roparski umor se je izvršil, kakor se je doslej ugotovilo, takole: V soboto zgodaj zjutraj so prišli štirje neznanci k Rosenbergu, ko se je še nahajal v postelji, v njegovo stanovanje ter ga naprosili, naj pride v trgovino ter prinese s seboj denar, ker bi mu radi prodali voz jaje. Rosenberg je res vstal ter se čez kake pol ure podal v trgovino. Ko pa je vstopil v trgovino sta ga nenadoma napadla dva izmed četvorice, mu zadržala vrat z vrhvo ter ga z nekim topim predmetom ubila. Morilca sta nato preiskala Rosenberga vse žepa, mu vzela denarnico, uro, prstane in listino s približno 10.000 K. Med tem, ko sta ta dva vršila svoj strašen poseel, sta druga dva stala pred trgovino na straži. Po izvršenem zločinu so se vsi štirje odstranili ter brez sledu izginili. Orožništvo je uvedlo takoj najstrožjo preiskavo, vendar pa doslej še brez uspeha. Najtragičnejše pri celi zadevi pa je, da se nahaja Rosenbergova soproga že nekaj časa bolna v nekem sanatoriju v Celju, njun edini otrok pa v bolnici v Ptuj.

Mariborske vesti.

Maribor 6. februarja 1922.

m Mariborske obrtnike še enkrat opozarjamo na velik obrtniški sestanek, ki se vrši danes, v ponedeljek dne 6. febr. ob 20. uri zvečer v dvorani restavracije »Maribor«. Govoril bo minister n. r. g. dr. Vekoslav Kukovec o socijalnih zakonih s posebnim ozirom na obrtništvo ter o načrtu zakona o odgoji in zaščiti obrtniškega naraščaja. Pozivamo mariborske obrtnike, da s častno udeležbo tega za nje važnega predavanja dokažejo, kako visoko znajo ceniti svojega prijatelja, ki je že tudi dejansko pokazal svojo veliko naklonjenost za obrtniški stan.

Hiše so tudi zgrajene iz stekla, zato je v njih tako lepo svetlo. Mraka se ne pozna in zato tudi ne bledice, ki prihaja radi pomanjkanja solnčnih žarkov. Seveda visoke zavese se nahajajo ob prozornih stenah, da zakrijejo na željo stanovalcev njihovo privatno življenje pred morebitnimi radovedneži zunaj. V vsaki hiši se nahaja brezžična priprava, ki primaša vse poslednje vesti iz prostranega sveta. Ista priprava nam prinese v hišo melodije mestnega orkestra in petje opere.

Na sprehod gremo malo. Kako prijetno je hoditi med palmami in tropičnim zelenjem! — Toda če se ne maramo sprehajati več, so nam na razpolago tihovoznečki električni avtomobili. Lahko se tudi vsedemo v prijeten čoln in se popeljemo nekoliko po bajnih tolmunih, ki se nahajajo v raznih krajih mesta.

Ne smemo se bati vročine sredi poletja. Ventilacija deluje dobro, poleg tega imamo tudi nevidne hladilne priprave, ki vrše svojo nalogo avtomatično. Temperatura in vlaga v zraku je vedno enaka, le za spoznanje je prva nižja tekoma zabeležena v poletju. Tudi v stanovanju živajo ljudje toploto iz velike centrale. Premoga ne poznajo ljudje v hišah. Čemu jim bo? Kuhajo lahko z elektriko, toploto za gretje sob dobijo od drgnod. Premoga ne rabijo.

m Klerikalni kameleon. Kakor naš uči prirodopisje, kameleon ni preveč lepa žival ter ima to svojstvo, da izpreminja svoje barve. To je vsekakor praktična lastnost, akoravno nas uč prirodozlovec, da kameleon radi tega med živalstvom ne uživa posebnega ugleda. Ako kdo na kmetih naše dobro véрно krščansko ljudstvo še hujska na to, da svoja jajca mleko itd. mešča nom drago prodaja, ako kdo kandidira na programu Slovenske kmečke zveze s geslom: Kmet naj kmeta voli! kakor dr. Vrstovšek in Žebot in ako ta kot občinski svetovalec v Mariboru rohni proti draginji živil na trgu — je to morda tudi praktična lastnost, posebnega ugleda seveda tak človek in taka stranka ne more uživati razven pri popolnoma zabitihi ljudih.

m Klerikalci proti delavstvu. V kratkem namerava prenesti neka češka tvrdka v Maribor svojo tovarno za tekstilne izdelke. Ne le, da je tako podjetje za razvoj mesta in v narodnogospodarskem oziru velevažno, bo zaposlila ta tovarna krog 600 domačih delavcev. Klerikalci se sicer ob vsaki priliki bijejo na prsa, češ, mi smo za delavstvo, pri nas je rešitev zate, uboga para, toda tam, kjer bi to morali tudi dejansko pokazati, imajo svoje »pomisleke«. V zadnji občinski seji so hudo napadli demokratske odbornike, ki so priporočali to tovarno ter zmerjali tudi socialiste, ker so glasovali zato, da je treba temu podjetju iti na roko. Pri tem se je posebno odlikoval bodoči Mesija, klerikalni poslanec Žebot. Živel krščanski socializem.

m O mariborski mesarjih se je razvila v zadnji občinski seji živahna debata. Aproximacijski odsek je poročal, da kupujejo mesarji v klavnici vso srevesno mast, ter jo ali izvažajo, ali pa stopljeno prodajajo za pravo mast. Občina je izvoznice že večkrat pozvala na razgovor, da bi ji prepustili to mast, toda izvoznice — domači mesarji! — se temu vabilu niti odzvali niso. Obč. svet. dr. Vrstovšek je napadal vlado, ker je ukinila občinska sodišča. Menda je že pozabil, da so ravno on in njegova stranka glasovali v občinskem svetu za to, da se občinska sodišča ukinejo! Občinsko sodišče je imelo vsaj to dobro stran, da so se ga bali, sedaj pa mesarji ljudi mečejo kar na cesto. — Njemu je celo njegov pristaš, nek mesar v Vetrinjski ulici — ki ni vreden, da bi ga imenoval — kakor se je izrazil dr. Vrstovšek, ko je poslal za časa svoje bolezni k njemu po meso, zabrusil: »Sol! er auch was anderes fressen!« (Naj tudi kaj drugega žre, ne samo meso!) Predlagal je, naj se mesarjem zabrani v klavnici klanje za meso. Maji mesarji so v isti stiski, kakor občinstvo, ker domači velemesarji, ki so se združili, sami podražujejo cene. Najeli so skupno hladilnico tvrdke Himmler, za katero plačajo mesečno 280.000 K najemnine. Hladilnica mestna e klavnice vsled previsoke temperature (—30) niti ne rabijo drugačnih peči za kurivo.

V mestu vlada sreča, radost in zdravje. Ne pozna se muh, ne komarjev niti drugačnega mrčesa. Sanitarne razmere so strogo vzorne. Za čistost je povsod preskrbljeno v najvišji meri.

Vse je lepo in čarobno, toda človek mora videti na svoje oči, če hoče popolnoma zapopasti to sliko.

Človeštvo je prišlo do vrhunca svojega razvoja in to pomenja njegovo najvišjo srečo.

Tako sanja človek o bodočnosti modernih mest. Se bo li zgodilo tako? — Mogoče je, nobena stvar na svetu ni več nemogoča, če le ni nasprotna nespremenljivim zakonom prirode. Dejstvo je, da bo nekdo način človeškega življenja vse drugačen nego je danes. Svet je še vedno »solzna dolina« in človek bo sam s svojim trudom spremenil to dolino solz v dolino veselja. Radikalni izpremembi bo še treba, nešteto solz bo še teklo, toda ta namen se bo dosegel in srečen bo človek, ki bo tedaj živel na svetu.

In človek bo to izvršil ne s pomočjo zlata, ne s pomočjo bogov in duhov, temveč s svojim delom in s svojim umom.

prilpavna za shranjevanje mesa in tako jim ne more niti občina sama delati konkurence. Vsa slovenska mesta bodo imela v kratkem skupno zborovanje, na katerem se bo razpravljalo, kako bi se najuspešnejše uredile mestne aprovizacije.

m Slovensko obrtno društvo in SLS. Mestni pogrebni zavod je razpisal popravo pogrebnih vozov ter pozval Slovensko obrtno društvo, naj predloži oferte. Član Slovenskega obrtnega društva, koljar g. Josip Stajniko je skupno z drugimi za popravilo potrebnih obrtnikov, kakor kovači, tapetarji itd. predložil proračun, ki znaša 98.000 K ter se obenem zavezal, da izvrši delo pod nadzorstvom mestnega pogrebnega zavoda. Bilo je še par drugih ofertov, ki pa so bili manj ugodni. Vsi so bili za to, da se ponudba Slov. obrtnega društva sprejme. Le SLS s poslanecem Žebotom na čelu je protestirala, češ, čemu naj bi ravno Slov. obrtno društvo izvršilo ta dela, ko imamo v Mariboru dovolj drugih obrtnikov. Res je dosegel, da se delo še enkrat razpiše, češ, da ni bilo pravilno razpisano. Zapišite si, slovenski obrtniki, to postopanje klerikalejev, ki hočejo menda Nemcem preskrbeti zaslužek. Ko bodo zopet prišli k vam beračiti glasove, se spomnite na to in jim pokazite vrata.

m Prva marijonetna predstava, ki jo je v nedeljo popoldne priredil rala-dinski odsek Sokola s pomočjo »Češkega kluba« sokolskemu naraščanju in deci, je izborno uspel. Obširnejše poročilo bomo še priobčili.

m Udrženje vojnih invalidov, pokrajinski odbor v Mariboru, se zahvaljuje podjetju »Centra« za izdelovanje kemičnih produktov v Mariboru, za nakazani znesek. Ta denarni znesek je bil darovan od čistega dobička proizvoda kreme »Ligrin«, ki je najboljši

in najcenejši čistilo za čevlje. Dobro-ljivi podjetnik gosp. Rudolf Sabukovšek, kapetan v pokoju, se je znanprej zavezal oddati od čistega dobička ponovni prispevek v prid organizaciji invalidov. Zato je želja mariborskega udruženja invalidov, da bi se to kremo z znamko »Ligrin« ki je izmed vseh najboljših in najcenejših čistil za čevlje čimbolj uporabljalo.

m Popravek oglasa. V sobotno naznanilo o prodaji trgovine Preac & Šoštaric se je urinila napaka. Prodala sta trgovino v Gosposki ulici št. 4 in ne št. 40.

m Velika kavarna. Ob 17. uri popoldne čajanka s koncertom v »Klub-baru«.

m Cestne nezgode. Včeraj in danes se je vsled novo zapadlega snega, večinoma vsled malomarnosti hišnih posestnikov, ki ne očistijo pravočasno pločnikov, kakor je predpisano, zgodilo več lažjih in težjih nezgod in nesreč. Izmed težjih omenjamo sledeče: Osemindesetletni v Dravski ulici št. 15 stanujoči trafikant Kajetan Pavlič je padel včeraj zjutraj krog 7. ure na Glavnem trgu v bližini velike kavarne tako nesrečno, da si je zlomil dano roko nad laktom. Rešilni odd. ga je prepeljal v bolnico. Danes zjutraj krog pol 6 ure pa je padel na Tržaški cesti trintridesetletni dimnikar Viktor Völker ter si pri padcu zlomil levi komolec. S poslednjo močjo se je zavlekel še v svoje stanovanje v Miklošičevi ulici 2, odkoder so ga prepeljali v bolnico.

Ljudska univerza.

Predavanje profesorja dr. M. Kovačiča o narodni poeziji. V soboto zvečer se je vršilo v mali kazinski dvorani drugo predavanje Ljudske univerze. Tudi tokrat je bil obisk zadovoljiv. Ljudskoizobraževalna akcija Ljudske

univerze vzbuja v Mariboru vedno več pozornosti in je samo želeli, da bi videli v dvorani več ukaželnega delavstva! Gospod dr. Makso Kovačič je v enournem predavanju razvil postanek, razvoj in pomen jugoslovenske narodne pesni. Poljudno in lepo je razložil njeno sestavo in značaj. Posebno pozornost je posvetil bogati »junaški« epopeji srbskega dela našega naroda ter prečital na koncu eno najkrasnejših: znano pesem o smrti matere Jugovice. Predavanje je bilo zelo zanimivo.

izobraževalni tečaji. Ljudska univerza namerava prirediti poleg običajnih predavanj posebne tečaje, v katerih bi se podalo onim, ki niso obiskovali srednjih šol, sistematično zaokroženo znanje, ki spada k splošni naobrazbi. Zasnova sta dva tečaja. Podrobneje bomo o tem še poročali. Prijave za prvi tečaj sprejemata že sedaj tajnika gg. prof. Favaj in urednik Božidar Borko.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Torek 7.: »Za narodov blago«. Ab. C.
Sreda 8.: »Kjer ljubezen tam Bog...« in »Volksas«. Premijera. Ab. B.
Četrtek 9.: »Mam'zelle Nitouche«. Ab. A.

x Rekord slabega obiska je dosegla repriza »Strička Vanje« v petek. V gledališče sta prišli v celotno dve — o sebi en dijak in en deček. Predstava se vsled tega ni vršila. Kljub temu pa čujemo, da bodo »Strička« igrali še enkrat. Pač trma.

x Gledališče. Radi nenadnih ovir se mora jutrajšnja predstava v torek, dne 7. febr. »Dedič velikega časa« predložiti na poznejši čas. Mesto »Dedič velikega časa« se v pripravi »Za narodov blago«. Abonement C.

Kino.

I. Mariborski bioskop. V torek, v sredo in četrtek se predvaja v I. Mariborskem bioskopu krasna drama v 6 dejanjih »Marion« s Francesco Bertini v glavni ulogi. Nastopajo najboljši italijanski igralci. Posnetki so jako krasni, posebno naravnost, oprema je moderna, vsebina, ki kaže življenje igralke, je jako napeta, tako da uvršča ta film med najboljše. V petek prične največja historična drama filmske umetnosti »Danton«.

Listnica upravnistva. Mariborskim naročnikom Aleksandrovo in Prešernove ulice ter Krčevine naznanjamo, da je zbolela raznašalka Jandl, pa bodo dobili par dni »Tabor« po pošti. Prosimo potrpljenja!

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Poslano.*

G. primariju dr. Čerčiču!

Glede na poslano z dne 5. februarja 1922 v »Taboru« izjavljam, da Vam ne morem slediti na neumestni, po Vas začrtani poti. Vaš dopis pa pozdravljam v toliko, ker stopate s pravim obličjem končno tudi pred našo širšo javnost, ki v marsičem ni zamogla razumeti naših sporov. Danes sodi lahko vsakdo! Nam je bilo vedno za stvarnost in stvarno debato, ne pa za sfero, kot ste jih imeli z dr. Marinom, dr. Leonhardom i. t. d. Vaše inenjenje o zmedenosti prepuščam mirnim srcem naši javnosti, ki si je napravila že davno svojo sodbo o teh zadevah.

181 Mariborski internist.

* Za »Poslano« prevzame uredništvo le v toliko odgovornost, v kolikor to določa zakon.

GOSPODARICH SVETA.

Avanturističen roman. Spisal: Karl Figdor. Prevel: R. R.

(Dalje.)

(2)

V svojem obupu je planil med nje ter zagrabil prvega, ki mu je prišel pod roko. Toda bil je slep in dvignil je proti njemu svoje prazne očesne vdolbine v tako naravni in pretresljivi boleti, da ga je ni prestrašen izpustil in se opotekel nazaj. Ali se vedno s eni udal, saj ti pred njim so bili vendar tudi ljudje. Ojunačil se je ter se vrgel na drugega; toda ta kup cunj ležečih na tleh ni niti glave dvignil. Ko je pogledalo njegovo edino oko častitlivičnega od spredaj navzgor, ga je zgrabil z obema rokama in ga zamazane cunje na prsih ter mu jih odtrgal. Gospod Ni bi se bil kmalu zgrudil na tla, tako strašen je bil pogled na beračeva ognjena in izpahljaj pokrta prsa. Tedaj pa se je nenadoma zasvetilo Niju v glavi — in razumel je, kaj pomeni ta naval beračev na njegovo trgovino. Spoznal je, da je ves trud zaman, da berači tega ne počenajo iz lastnega naziranja, ampak da jih vodi tuja volja, ki se jih poslužuje le kot slepega orodja, s katerim ga hoče uničiti.

Kako je bilo mogoče, da ni tega takoj spoznal... Fohi, strašni Fohi je tisti, ki je postal nadenj trumo razcapancev, pohabljenecv in slepecv. Fohi, kraj beračev, ki se masčuje, ker mu ni hotel dati svoje hčere!

Gospod Ni se je stresel od groze ob tem spoznanju, ki je tako nenadoma vstalo v njegovi duši. Trudoma se je rešil nazaj v polurnak svoje trgovine, za njim pa je udrila peklena truma mrti posvečenih, napol mrtiških beračev. Kakor blazen je bežal Ni, kolikor so mu dopuščale stare noge, nazaj v ozadje, zapahnil

stranska vrata ter zbežal. Pozneje ni vedel niti sam, kako je po ovinkih in skritih ulicah prišel do doma. Naj počno z njegovim blagom kar hočejo!

Boječe, kakor zločinec se je splazil v svojo sobo, sedel ter premišljeval kaj se godi v njegovi trgovini, ki naj bi bila edini vir blagostanja njega in njegovega sina. Zaman bi bilo vrniti se še kdaj nazaj, saj drugega ne bo našel na mestu, kjer je stala njegova trgovina, kakor kup podrtije in razvalin. Častitlivi je položil glavo v dlan in pričel plakati. Toda njegovo trpljenje, tako je hotela usoda, je postajalo vedno večje.

Bilo je še svetlo, ko ga je iz kratkega utrujenega spanja prebudil vrišč pred hišo. Komaj se je spomnil kaj se je zgodilo prejšnjega dne in kje se nahaja, ko so se že nenadoma odprla vrata ter je skozi nje planila k njemu v sobo prestrašena Kao. Prestrašen jo je pogledal, ker se nikoli še ni bilo zgodilo, kar bi po starih zakonih pomenjalo bližajoči se konec sveta, da bi si bila katera hči upala na tak način stopiti pred svojega očeta. Toda en sam pogled v od strahu stisnjeni obraz Kao ga je prepričal, da se bliža res nekaj podobnega koncu sveta. Trepetajoč od razburjenja se je zgrudila Kao na tla pred njim in trajalo je dolgo predno je mogla spregovoriti. Po prvih besedah, ki jih je slišal, se je trudoma dvignil častiti, prijel Kao za roke ter odšel z njo ven.

Pred lišnim pragom je ležal berač, kup cunj in se ni ganil. Bil je oni, kateremu je bil iztrgal cunje s prsi. Gospod Ni ga je spoznal na prvi pogled. Bil je mrtve. Med cunjami mu je tičal v prsih nož, katerega rezilo je bliščalo v zraku jutranjega solnca.

»Končano je,« je rekel Ni truden ter se vrnil nazaj v hišo. Predobro je bil opazil gručo ljudi, ki je stala grozeče, kakor stena krog mrtveca, mrmrala zamolklo ter iztegovala roke proti Niju, pred katerega hišo je umrl revež.

Komaj uro na to so bili pri njegovi hiši že vo-jaki. Ni je pričakoval tudi to. Z zadnjo močjo je še ogovoril hčerko Kao, jo vzbudil k čistosti ter ji naročil naj pove sinu Kien-Lungu vse, kakor se je resnično dogodilo. Potem je odšel ponosno in z glavo pokonci, pripravljen na vse, karkoli pride, s stražniki.

Za njim se je zgrudila nežna Kao v nezavest... To je bilo, kar je izvedel Kien-Lung, ko se je vrnil po dolgi dobi nazaj v očetovo hišo; in bilo mu je tako jasno, kaj mu je treba storiti. Sinovska dolžnost ga je klicala, da se žrtvuje za očeta. Že v šikingu stoji:

»Oče me je vstvaril, a mati me je rodila v bolečinah. Oče in mati sta me vzgojila s trudom in delom. Če bi jima hotel povrniti vso globoko ljubezen, ne zadostovalo bi visoko nebo.«

Veliki učitelj Menzi je rekel:

»Med vsemi zločini, ki zaslužijo eno peterih kazni, ni nobeden tako velik, kakor nehljavnost.«

Ko je napočilo naslednje jutro, je bil Kien-Lung, ki je med tem zamenjal svojo evropsko obleko z domačo kitajsko, že na poti k sodišču. Ko je daroval stražarjem in slugu več taclov, so ga končno vendar le pustili pred preiskovalnega sodnika. Skušal mu je razložiti celo zadevo tako, kakor je bila v resnici; toda zaman. Sodnik je bil vaje soditi ljudi z njihove najslabše strani. Zakaj naj bi mislil zdaj drugače? Zaman je ponujal sodniku veliko vsoto za izpustitev sivega Nija, kateremu bi ječa lahko prinesla smrt. Sodnik se je smehljaj hudomušno ter pripomnil, da je jetniški zrak za vse hudodelce enako zdrav, zato se ne more napraviti izjeme, naj se imenuje gospod zločinec Ni, ali kako drugače.

(Dalje prihodnjic.)

Centralna carinska blagajna v Mariboru

potrebuje enega

pripravnika

POGOJI: 1. Jugoslovensko državljanstvo!
2. Gimnazija (realna) z maturo ali 3. štiri razredi gimnazije (realne) in absolvirana trgovska šola ali akademija. — Prošnje s potrebnimi prilogami naslovljene na Glavno carinarnico v Mariboru vpsolati najkasneje do 15. februarja 1922. — — — 180

Sprejme se

knjigovodja

starejša, resna moč, za podjetje v Mariboru. Pogoji zelo povoljni. Le resni reflektanti, kateri bi zamogli čim preje vstopiti, naj pošljejo ponudbo, ako mogoče s sliko, na poštni predel št. 18, Celje. 158 3—3

Mala oznanila.

Žepne ure, precizijske in stenske popravila najsolidnejše tvrdka R. Bizjak, Maribor, Gosposka ulica 16. 64

Dobro ldoča tvrdka išče posojilo z 50—100.000 Din. proti 8—10% obresti. Ponudbe na upravo pod št. 179. 179 3-1

Lepi figurantni

konji

se prodajo. Kobila, visoka 16 pesti, 13 let stara, konj visok 16 pesti, 14 let star.

Vpraša se v blagajni okrajnega glavarstva. 176

Agitirajte povsod za naš list!

»Tabor« stane mesečno le 5 dinarjev.

Zahvala.

Vsem onim, ki so v tako velikem številu prihiteli od blizu in daleč, da izkažejo blagopojniku

Dr. Stanko Ruprechtu

poslednjo čast, nam pa toliko sočustvovanja, se najlikrenejše zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni g. primariju dr. Čerčiču in g. dr. Lavriču, ki sta mu nad vse poštivalno lajsala trpljenje, g. vodju primariju dr. Robiču, od čigar mnogobrojnih dokazov pietete nam ostane zlasti njegov izbrani govor v trajnem spominu, častiti duhovščini, pevskemu zboru za ganljive žalostinke, Gasilnemu društvu Trebnje in Ponikve, telovadnemu društvu Sokol Trebnje, Mirna in St. Janž, prav iskreno zahvalo tudi odličnim udeležnikom iz Ljubljane in Novega mesta in vsem darovalcem prekrasnih vencev.

Maribor - Trebnje, dne 6. febr. 1922. 182

Zalujoči ostali.

Podpirajte Jugoslovensko Matico!